

*Die europäischen Vipern,
Artbestimmung, Systematik, Haltung und Zucht*
Auteur: Johan De Smedt

Boekbespreking door Jan-Cor Jacobs

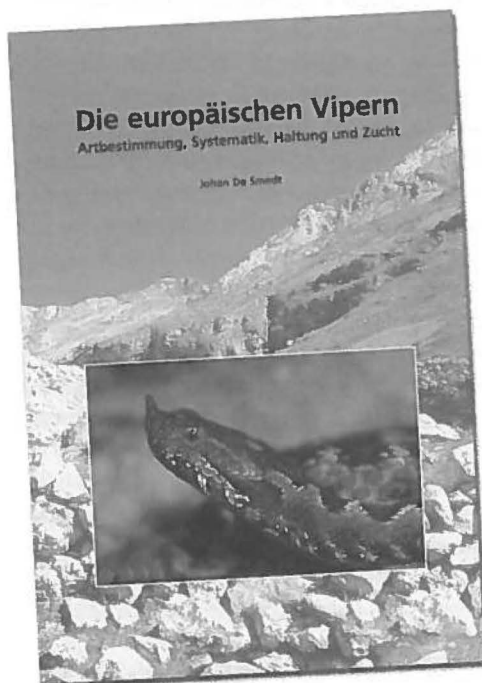
De laatste foto in het boek *Die europäischen Vipern* (De Europese adders) staat op bladzijde 199. Het is de 187^e foto en het is er een van grote symbolische waarde. Hierop staat namelijk de auteur afgebeeld tijdens een van zijn vele zoektochten naar adders. De foto is genomen in Italië. De Smedt is op zoek naar de Zuid-Italiaanse aspisadder, *Vipera aspis hugyi*, en zijn strooptocht voert hem naar een veld vol brem. De felgele bloemetjes reiken tot aan zijn borst. Wie zich ooit in de volle zomerzon door een dergelijk veld heeft voortgeploeterd, weet dat De Smedt daar heeft moeten afzien.

Ook tijdens het schrijven van zijn boek heeft De Smedt ongetwijfeld vaak moeten afzien, want hij geeft veel, heel veel informatie die voor een leek of zelfs gevorderde amateur-herpetoloog moeilijk te verkrijgen is. Nu heeft De Smedt ongetwijfeld een voorsprong op veel andere amateur-herpetologen. Als geboren Belg spreekt hij Nederlands én Frans, en sinds een tiental jaren woont hij in Duitsland, zodat hij ook in het Duits zijn mannetje kan staan. Bovendien voert hij in zijn uitgebreide literatuurlijst veel Engelstalige literatuur en een enkel Italiaans artikel op. Als polyglot kan De Smedt dus veel bronnen aanboren.

Dat de auteur zich grondig heeft gedocumenteerd, spat bijna van elke bladzijde af. Het boek biedt een schat aan informatie, die voor een leek met enige belangstelling voor slangen en adders vrijwel overal begrijpelijk is opgeschreven. Slechts een vakterm die niet direct wordt uitgelegd belemmert dan de lectuur. Maar de geïnteresseerde slangenliefhebber laat zich door een enkele (nog) onbegrijpelijke term niet uit het veld slaan en leest natuur-

*Die europäischen Vipern,
Artbestimmung, Systematik, Haltung und Zucht*
Author: Johan De Smedt

Book Review by Jan-Cor Jacobs

The final photograph on page 199 and 187th in this book, *Die europäischen Vipern* (The European Vipers), is one of great symbolic value. The author is pictured on one of his many searches for adders. The photograph was taken in Italy. De Smedt is searching for the South Italian Asp Viper, *Vipera aspis hugyi* and his excursion has taken him into a field full of green weeds. The bright yellow flowers reach his chest. Those who have ever walked through such fields know what a tough time De Smedt must have had.

lijk gewoon door. En terecht, want als De Smedt een vakterm niet direct uitlegt, doet hij dat wel binnen een of twee bladzijden. Bovendien staat achterin het boek nog een lijst met vakuitdrukkingen en hun verklaring.

De ondertitel 'Artbestimmung, Systematik, Haltung und Zucht' (determinatie, systematiek, verzorging en kweek) belooft veel. En dat allemaal in een boek van 200 bladzijden, met ook nog eens tal van foto's, kaarten en tabellen. Maar het zijn tekstrijke pagina's, zodat De Smedt niettemin veel, heel veel informatie kwijt kan. Daarbij laat hij gelukkig niet na te wijzen op de risico's van het houden van gifslangen en beschrijft hij drie gevallen van mensen die werden gebeten door addersoorten.

Voor de terrariumhouder is vooral het tweede beetongeval interessant. Bij het dwangvoederen werd een 25-jarige man door een vier weken oude Europese hoornadder (*Vipera ammodytes ammodytes*) gebeten. Een giftand drang in de duim. De gebeten plek werd met een gifpomp van het type Aspivenin uitgezogen. Vier minuten na de beet zwol het gezicht van het slachtoffer op en werd rood. De patiënt kreeg zware ademnood en werd overgebracht naar de intensive care van een ziekenhuis. Hij werd aan het zuurstof gelegd en kreeg antibiotica toegediend. Na een uur kon de man weer normaal ademen. Echter, 's nachts om drie uur verslechterde de toestand van de patiënt snel. De bloedvaten in de linker arm, de linker oksel en de hals waren intussen uiterst pijnlijk opgezwollen. De man klaagde over hevige pijn in de hals en zware hoofdpijn. Zijn hartslag steeg van 65 tot 70 naar meer dan 120 slagen per minuut. Op de monitor was te zien hoe de bloeddruk tot twee keer toe plotseling sterk daalde. Om de hartslag te reguleren, werd Isobetadine toegediend; tegen de pijn werd Prodafalgan gegeven. Na het toedienen van de medicamenten stabiliseerden de bloeddruk en hartslag weer snel. Na een week rust was de man weer helemaal de oude. Slechts een litteken herinnert nog aan het ongeval. En getuige het verloop van de andere twee

In writing his book De Smedt has studied his subject with great depth, he presents an enormous amount of information that for a layman, or even a more advanced amateur herpetologist, is difficult to find. De Smedt no doubt had a head start on other amateur herpetologists. Being born in Belgium he speaks Dutch and French, and he has lived for a number of decades in Germany, so he is also comfortable with the German language. In addition he presents in his reading-list many English literature and a few Italian articles. As a polyglot De Smedt can therefore tap many sources.

On every page it can be seen that the author has documented everything thoroughly. The book offers a wealth of information, and is written in a style that it is almost completely understandable to anyone with the slightest interest in snakes and adders. Occasionally a technical term that is not immediately explained impedes the flow of the book. The more interested snake enthusiast should not be put off by an occasional (as yet) unexplained term, and should read on. And rightly so, if De Smedt does not explain a technical term immediately, he does so within a couple of pages. In addition at the end of the book is a glossary with explanations of these terms.

The subtitle *Artbestimmung, Systematik, Haltung und Zucht* (Species Accounts, Systematics, Maintenance and Reproduction) promises a lot, especially in a book with 200 pages, a number of photos, tables and maps. But the pages are abundant with text, and De Smedt conveys a great deal of information. Fortunately he does not forget the risks of keeping venomous snakes and describes in detail three different cases of people that were bitten by adders.

For the terrarium keeper the second case is particularly interesting. During the force feeding of an European Horn Viper (*Vipera ammodytes ammodytes*) a 25 year old man was bitten. A fang punctured his thumb. The venom

beschreven beten, mag deze 25-jarige man van behoorlijk veel geluk spreken. De gifslangenhoudster is dus gewaarschuwd. Na de beschrijving van de drie ongevallen geeft De Smedt kort weer wat te doen bij beten door gifslangen.

Het overgrote deel van het boek, dat overigens in eigen beheer is uitgegeven, is gewijd aan de diverse in Europa voorkomende addersoorten en hun ondersoorten. Binnen het geslacht *Vipera* wordt onderscheid gemaakt tussen drie ondergeslachten. Het ondergeslacht *Pelias* omvat *Vipera berus*, *Vipera dinniki*, *Vipera kaznakovi*, *Vipera lotievi*, *Vipera nikolskii*, *Vipera renardi*, *Vipera seoanei* en het *Vipera ursinii*-complex. Het ondergeslacht *Rhinaspis* telt de volgende soorten: *Vipera ammodytes*, *Vipera aspis* en *Vipera latasti*. Van het ondergeslacht *Montivipera* komt slechts een soort in Europa voor, namelijk *Vipera xanthina*. Verder is het geslacht *Macrovipera* in Europa met twee soorten vertegenwoordigd: *Macrovipera lebetina* en *Macrovipera schweizeri*. Ten slotte geeft De Smedt nog een beschrijving van het geslacht *Gloydius*, waarvan alleen *Gloydius halys caraganus* nog net in Europa voorkomt.

De aan de diverse adders gewijde hoofdstukken zijn ingedeeld in klein subhoofdstukjes, te weten 'algemene kenmerken', verspreidingsgebied, ondersoorten en systematiek en ten slotte verzorging en kweek. Vooral in de beschrijvingen over de verzorging blijkt wat een ervaren gifslangenhoudster De Smedt is. Zo schrijft hij over de aspisadder: 'Men houdt ze tijdens de winterslaap op een droge ondergrond. Sommige auteurs raden het aan deze slangen nooit droog te overwinteren, omdat dit altijd weer tot de dood van sommige dieren leidt. Dat wil ik tegenspreken, omdat ik mijn aspisadders met uitzondering van Alpenadder (*Vipera aspis atra*, J.C.J.) en de Pyreneeënadder (*Vipera aspis zinnekeri*, J.C.J.) altijd droog laat overwinteren en tot nu toe nog nooit enige uitval te betreuren had.' Verder leert de lezer De Smedt kennen

was sucked directly out of the thumb on site, with a venom pump from Aspivenin. Four minutes later the bite had swollen and the victims face was turning red. The patient began to have difficulty breathing and was transferred to the intensive care unit at a hospital. He was put on a ventilator and given antibiotics. After an hour the man began to breathe normally again. However, at three o'clock in the morning his condition began to rapidly deteriorate. The veins in his left arm, his left armpit and his throat had become painfully swollen. The man complained of the tremendous pain in his throat and an acute headache. His heartbeat that was originally between 65-70 beats per minute had risen to more than 120 beats per minute. You could see on the monitor that his blood pressure had twice dropped to an alarming low. To regulate his heartbeat he was given Isobetadine; and for the pain he was given Prodafalgan. After giving the medicine his blood pressure and heart rate soon stabilised. And within a week he was back to his normal self, with only a scar to remind him of the incident.

When you read about the other two bite cases then this man had luck on his side. The venomous snake keeper is thus warned. After De Smedt has given the accounts of the three snakebites, he gives a short summary on how to deal with a bite from a venomous snake.

The greater part of this book, which is by the way self-published, is devoted to the diversity in Europe's common adder varieties and their sub-species. Within the race *Vipera* the difference is made between three sub-genera. The sub-genus *Pelias* includes *Vipera berus*, *Vipera dinniki*, *Vipera kaznakovi*, *Vipera lotievi*, *Vipera nikolskii*, *Vipera renardi*, *Vipera seoanei* and the *Vipera ursini* complex. The sub-genus *Rhinaspis* includes the following: *Vipera ammodytes*, *Vipera aspis* and *Vipera latasti*. The sub-genus *Montivipera* contains only one member in Europe, namely *Vipera xanthina*. The *Macrovipera* sub-genus is represented in Europe by two members: *Macrovipera lebetina*

als een voorstander van natuurlijk ingerichte terraria. De soortbeschrijvingen gaat vergezeld van veelal magnifieke foto's, die overigens niet allemaal van de hand van de auteur zijn. Enkele van de foto's zijn in dit nummer bij de publicatie van één van de hoofdstukjes uit het boek afgebeeld. Wie moeite heeft met Duits of de taal zelfs helemaal niet machtig is, moet alleen al vanwege deze foto's toch maar eens overwegen of de aanschaf van het boek misschien toch de moeite waard is.

**Het boek is te bestellen bij Johan De Smedt,
Hiebelerstraße 1A, 87629 Füssen, Duitsland.
Telefoon: 00-49-8362 925769
E-mail: de_smedt@t-online.de
De Smedt spreekt Nederlands!
De kosten van het boek zijn € 59,-.**

and *Macrovipera schweizeri*. Finally De Smedt gives a description of the species *Gloydus*, where only *Gloydus halys caraganus* is found in Europe.

The various chapters that are devoted to adders are split up into small sub-chapters: 'general characteristics', 'distribution', 'subspecies', structure and finally 'reproduction'. The descriptions about captive care show that De Smedt is an experienced venomous snake keeper. This is how he wrote about the Asp Viper: "people keep them during the winter hibernation on a dry bedding. Some authors advise that you must never keep these snakes on 'dry' bedding during hibernation, because this always leads to the death of the snake. I disagree with this, because with the exception of my Asp Viper, Alps adder (*Vipera aspis atra*, J.C.J) and Pyrenean adder (*Vipera aspis zinnekeri*, J.C.J) I keep them dry during their winter hibernation and have to this day never had a reason to change this." In the book you also realise that De Smedt as a supporter of a naturally decorated terrarium.

Many magnificent photographs accompany the species descriptions, which are not all taken by the author. Those who have difficulty understanding German or cannot understand a word should consider this book is worth buying, if only for the photographs.

**The book can be ordered from Johan De Smedt,
Hiebelerstraße 1A 87629 Füssen, Deutschland.
Telephone 00-49-8362 925769;
e-mail: de_smedt@t-online.de
De Smedt speaks Dutch and English.
The Price is € 59**

*Translation into English: Nick and Marjon Jasker.
English corrections: Lawrence Smith.*

Kop van Vipera berus; foto J. van der Rijst
Head of Vipera berus; photo J. van der Rijst

Twee mannelijke Vipera berus, begin adderdans; foto J. van der Rijst
Two male Vipera berus, starting courtship fight; photo J. van der Rijst